

AFDELING B.

HOOFSTUK VII.

KONSTRUKTIEWE BYDRAE TOT DIE ORGANISASIE EN ADMINISTRASIE VAN
DIE BEROEPSLEIDING IN SUID-AFRIKAANSE SKOLE

EIE BESKOUINGS.

WAT DIE BYDRAE VAN DIE LAERSKOOL BEHOORT TE WEES.

1. INLEIDING:

Die bestaande stelsel van die beroepsleiding in die Transvaal en Kaapland bied die geleentheid aan om beroepsleiding in die laerskool, volgens die kriteria gestel in afdeling I, aan te bied. Daar is egter gebreke in die stelsel en die volgende bladsye konstruktiewe kritiek is bereken om die stelsel op 'n nog hegter voet te plaas en uit te brei na die twee provinsies - die Oranje Vrystaat en Natal - wat nog te kort skiet aan die norme neergelê in die eerste afdeling van die verhandeling. Dit skiet naamlik te kort insoverre as wat daar 'n totale afwesigheid is van enige sistematiese vasstelling van die eienskappe van die kind, insoverre as wat daar 'n totale afwesigheid is van enige sistematiese vasstelling van die eienskappe van die kind, insoverre dit enige lig kan werp op die klassifikasie vir differensiële onderwys aan die einde van die laerskool. T.o.v. Kaapland is die gebrek dat daar nie behoorlike verslag aangehou word in alle skole nie.

2. GEBREKE VAN DIE BESTAANDE STELSEL IN TRANSVAAL:

Die bestaande stelsel in Transvaal bied geleentheid aan om die gebreke van die posisie in oënskou te neem. Die gebreke kan as volg opgesom word:-

a. Kaartstelsel:-

Op die betrokke kaarte word geen ruimte gelaat onder afdeling /.....

ling „c“ van die verslagkaart A vir die data van die opeenvolgende jare nie. Geen voorsiening word gemaak vir die program van die kind nie. Meer spesifieke data in verband met die kind se stokperdjies, smaak vir vakke, afkeur vir vakke, die aantal kinders in die familie, en die hoeveelste kind in die familie die bepaalde kind is moet aangedui word. Hierdie informasie kan by 'n hersienee druk in die kaarte opgeneem word. Daar is verskil van mening by sommige hoofonderwysers of die kaarte nie volgens die onderwysgroep, d.w.s. normale kinders en afwykende kinders, voorsiening moet maak nie. Party is van mening dat dit beter sou wees om vir elke groep 'n afsenderlike kaart te hê. Myns-insiens sal so'n differensiasie op hierdie stadium nie slaag nie omdat die invul daarvan te veel tegniese kennis vereis (Wanneer die kind so pas in die skool kom), sou ook geen duidelikheid wees en vir watter groep hy geplaas moet word nie. Die beste oplossing van hierdie probleem sou waarskynlik daarin lê deur 'n leerstelsel, waarin dan behalwe die verslagkaarte addisionele informasie geplaas kan word, (vir die kinders te open. In so 'n geval kan elke hoof dan vir homself besluit of hy sy kinders in verskillende groepe gaanindeel. Vir 'n stelsel wat in alle laerskole gebruik moet word is die bestaande kaarte voldoende. Die skrywar se persoonlike mening is egter dat die B verslag nie so nuttig is nie. 'n Duplikeat van verslagkaart A vir verzending na 'n buurskool sou waarskynlik meer bevredigend werk. Daar word verder aan die hand gedoen dat wanneer die ander provinsies van hierdie kaarte ontwikkel, daar soveel moontlik aansluiting by die stelsel in Transvaal gesoek moet word, veral met die oog op die interprovinsiale bewegings van die kinders.

b. Raadgewing /.....

---

b. Raadgewing aan die kinders:-

Die skrywer se ervaring in Transvaal het aangetoon dat hoofde van skole nie altyd hulle pligte in verband met raadgewing behoorliknakom nie. Daar is b.v. die geval van die s.g. intermediêre skole waar die stds. VI, VII, VIII klasse aan die laerskool geh^e is, maar waarvan die getalle in kinders nie voldoende is om 'n junior hoërskool te regverdig nie. In hierdie skole is die hoofde geneig om soms onbeshoorlike drukking op die kinders en ouers uit te oefen om die kinders in die betrokke skole te hou en so sy oorplasing na 'n ander gesikte skool teë te werk, terwille van die behoud van die getalle van die skool. Die gevolg is dat die raad van die beroepsvoorligter in verband met die oorplasing van leerlinge na tegniese of ander skole nie aan die ouers oorgedra word nie. Hoofde van skoolplaase het my ook meegedeel dat hulle vind dat hulle kollegas van laerskole wat binne die voedingskring van die skoolplaas is nie altyd die kinders wat na die skoolplaas moet gaan in die verband adviseer nie.

Dit is moontlik om in sommige gevalle die motiewe van hierdie handelswyse in subjektiewe redes te vind. Ongelukkig openbaar dit ook swak professionele etiket. Soortgelyke gevalle kom ook voor in hoërskole waar kinders wat daar nie hoort nie en na junior hoërskole of ander skole geplaas moet word, maar waar die hoof laks daarteenoor optree omdat hy deur verlies aan getalle in kinders moontlik van sy staflede kan verloer.

Administratief sou dit waarskynlik die beste funksioneer as die beroepsvoorligter 'n kopie van sy bevindings aan die distriksinspekteur stuur en dat die inspekteur by 'n volgende besoek opvolgingswerk kan verrig en toesien dat die hoof hierdie advies nakom. Die samewerking van die hoof behoort eek verkry te /.....

verkry te word as hulle die probleme goed verstaan. Onder die huidige regulasies in Transvaal verloor 'n hoof nie aan salaris as sy skool in 'n laergraad hergradeer word by vermindering in getalle nie. Waarskynlik sal hierdie regulasies ook daar toe bydra dat hoofde nie soveel vir die getalle van hulle skole sal skerm nie.

c. Raadgewing aan die ouers:-

Raadgewing aan die ouers kan vanuit 'n beroepsleidingsoogpunt nie onderskat word nie omdat dit die prerogatief van die ouer is om te besluit na watter skool die kind moet gaan omdat hy sy laerskoolloopbaan voltooi het.

Die ervaring van die skrywer is dat die beste resultate behaal word deur die ouer by wyse van 'n beleefd briefie uit te nooi vir 'n bespreking van die toekomstige loopbaan van die kind sodat die ouer onder die oesef van sy verantwoordelikheid kan kom. Die gesamentlike bevindings van die ouer en die hoof of beroepsleier op sy personeel besiis dan die aanbevelings wat die hoof aan die Departement mask. 'n Ander nuttige resling is dat die hoof jaarliks aan ouers omsendbriewe, wat die nodige informasie bevat na watter tipe skool die kinders gestuur kan word, uitstuur. Verder kan besonderhede in verband met die kurrikulum, fooie, buitemuurse aktiwiteite ens. by die informasie ingesluit word. Hierdie metode sal baie kesbare tyd vir die hoof en personeel bespaar. Informasie kan ook verskaf word deur onderwyser-ouers verenigings, formele praatjies met groepe van ouers, ens. Die onderwysdepartemente kan ook hierin meshelp deur bepaalde voorligtings-dienste te skep wat o.a. deur die radio en die film en deur verspreiding van pamphlette die nodige informasie aan die ouers huisbring.

In die raadgewing aan die ouers word gebruik gemaak van sekere informasie, o.a. van die I.K. en V.P. en S.P. van die

kind /.....

kind. Oer die V.P. en S.P. van die leerlinge sal ons geen verdere kommentaar lewer nie, aangesien dit ge-eikte gewoon-tes is om hierdie faktore onder die vandag van die ouer te bring. Transvaal het in later jare egter veel meer begin staan maak op die I.K. van die kind. M.i. word daar vandag te veel gemaak van die I.K. met die gevolg dat hierdie faktor heeltemal oerheersend geword het in die bepaling van die tipe skool waar-na die kind, nadat hy sy laerskool loopbaan voltooi het, moet gaan.

Die opvoedkundige psigologie is duidelik ontrent die feit dat die I.K. faktor alleen die onderwyser in staat stel om kinders in bres groepes te klassifiseer. Trouens, dit was ook die oorspronklike doel van die intelligentie-toets. Die I.K. kan nie noukeurig vaststel waar die lyn tussen twee leerlings presies getrek moet word nie omdat dit onderhewig is aan beïnvloeding van wisselende eksterne faktore.(1) Omdat die I.K. as 'n matematiese formule uitgedruk word is daar 'n neiging onder kindonderwysers om dit as 'n eksakte syfer te beskou. Dit is sepaald 'n foutiewe opvatting. B.v. wat is nou eintlik die praktiese verskil tussen twee kinders wat 105 of 110 kwosigte behaal? Wel kan daar gesê word dat die verskil merkbaar is tussen 80 en 100, m.a.w. die bestaande skaal is wel gerieflik gegradeer maar dit is vir praktiese doeleindes so fyn dat dit vir die oningeligte misleidend is. Die persone wat geen grondige begrip van die psigotegniek het nie of van die opstel van die verstandeskale sien maklik die blare vir die boom. M.i. is die I.K. maar een faktor uit die vele wat in aanmerking geneem moet word met die bepaling van die klassifikasie. Die psigogram van die kind, sy belangstellings, sy aanleg, sy temperament, sy gesondheid sy huislike en ekonomiese omstandighede is almal faktore van byna die-selfde krag.

Die reaksie /.....

I. See e.a. Bert C. Mental and Scholastic Tests. King London 1933. Verskillend.

Die reaksie teen die I.K. oorheersing in die klassifikasie van die leerlinge aan die einde van die laerskool in Transvaal het dan ook nie uitgebly nie. Daar is 'n duidelike onderskeid tussen die I.K. +110 en die I.K. -110 leerlinge gemaak, in soverre as wat die I.K. +110 die sleutel tot die hoërskool gemaak is en die I.K. -110 die strop tot die junior hoërskool of ander skole, m.a.w. die I.K. +110 is die bevoorregtes vir die hoërskole en die ander moet hulle pad vind na ander skole. Nie alleen het hierdie enigsins arbitrale klassifikasie die junior hoërskool stigmatiseer as skole vir minderwaardige kinders nie maar het 'n baie ongunstige reaksie van die kant van die publiek uitgelok.(1) Die reaksie teen die junior hoëskole was veral ongelukkig want hierdie skole kan tog van verbasende groot waarde vir enige onderwyssisteem wees.

Interressant is dit om na te gaan wat 'n skrywer soos Ballard omstreng die I.K. te sê het.

"There is another point to be cleared about this and that is that the method of applying the I.Q. to determine the division between the pupils has brought the people to see in it a menace. The question develops into a sociological rather than a biological one. There is a lurking fear that mental tests may be used for robbing a large section of the community of a liberal education. Rightly used and rightly regarded mental tests serve large and noble purposes. Far from being hostile to, they are distinctly friendly towards democratic socials for if they tell us anything at all they tell us that the majority may be considered normal specimens of mankind, who are capable of entering into the greater part of social and spiritual inheritance of the race. They tell us in fact, that a liberal education is not for the few but for the many."(2)

Uitgaande van die b.g. is die skrywer dus die mening toegedaan dat die I.K. van die kind in 'n meer gebalanseerde lig gesien moet word, veral met die oog op klassifikasie en raadgewing aan die ouer.

d. Die beroepsleier in die laerskool:-

Ideaal gestal sou dit die beste wees om in elke skool 'n spesialiteit te hê om die beroepsleidingsprogram van die skool waar te neem. Skrywers oor die beroepsleiding spreek dan ook dikwels die menings uit dat so 'n persoon 'n M.A. in industriële

nielkunde moet besit. (1) Nog nader aan die ideaal sou dit wees om beide 'n heer en 'n dame wat hierdie werk sou kon verrig, op die personeel van die skool te hê. In Amerika is daar egter gevind dat die gewillig klaronderwyser tog veel in die rigting kan presteer sonder dat hy juis die nodige spesiale opleiding daarvoer nodig het. (2)

Vir die laerskool lyk dit vir skrywer of dit sover moontlik een van die funksies van die hoof moet bly soos dit in die geval vandag in die Transvaal is, hoewel dit baie wenslik is dat nog 'n ander lid van die personeel hom in die besonder in die saak moet interesseer en dat die personeel as geheel ook 'n algemene belangstelling vertoon. Die faciliteite wat vandag aangebied word vir indiens kursusse vir die administrering van die psigotegniese kursusse deur die beroepsadviseurs is m.i. voldoende en effektief, d.w.s. dit is nie nodig dat onderwysers vooraf daarvoor in die Onderwyzerskollege voorberei moet word nie. Vir bykans alle hoofde van laerskole is daar dus geleentheid om in sy diens vertroud te raak met die vraagstukke van die beroepsleiding. Omdat die hoof meer bewuste en toevallige kontak met die ouers maak, en sodende op hoogte van sake kom in verband met die omstandighede van die leerling wat die hoof kan help in verband met die klassifikasie van die leerling vir sy studies na std.V, skyn dit my dat hy van alle personeellede die aangewese persoon is om die saak te behartig.

Daar is 'n toenemende neiging onder hoofde van skole, en veral van laerskole, om gevorderde/studies in onderwys te ondernem. In hierdie kursusse word die probleem van die beroepsleiding behandel en die hoof kom dus ook op akademiese gebied met die probleem /.....

-
1. Sien hoofstuk, die menings uitgespreek deur Drs. Verwoerd en Prinsloo:
Sien ook: Prinsloo M.J. Beroepskeusevoorligting deur Skool en Jeugraad. Potchefstroom Herald 1933, p.173.
  2. Works G.A. van Lesser. S.O. Rural America To-day. Chicago Press. Illinois 1943. p.105.

die probleem in aanraking. Daar skoolrade hierdie tegniese kwalifikasies in aanmerking neem by aanbevelings vir bevorde rings is daar 'n stimulus by onderwysers om verder te stu deer.

Vanuit 'n bloot professionele standpunt gesien dus bied die bestaande en ontwikkelende toestande voldoende fasiliteite aan om binne die bestaande raamwerk psigotegniese toetse af te neem en die rol van beroepsleier in die laerskool te vervul. Vanuit 'n finansiële oogpunt beskou sou die aanstelling van spesialiteite in die laerskole 'n ongeregverdigde uitgawe mee bring.

In die eerste stadia van die beroepsleiding in Transvaal moes die beroepsvoorligters ook die laerskole besoek vir toepassing van die beroepsleiding. Die huidige resling en rigting waarin die organisasie ontwikkel is m.i. egter die mees gewenste. Die beroepsleiers is veels te hoogs-geskoolde tegnici en kan met veel groter vrug deur die Departement gebruik word anders as om laerskole te besoek vir die bepaling van die intelligensiekwosiente.

e. Beroepsleiding en die kurrikulum:-

Die plan van Transvaal om 'n halfuur per week af te sonder vir beroepsleiding in die laerskool (std.VI) is, m.i. 'n gesonde ontwikkeling. Vooras nog is daar nog nie bepaal wat die inhoud van die leerstof gedurende hierdie periodes moet wees nie. M.i. moet die inhoud min of meer die volgende omvat:

- (1). Algemene informasie in verband met die differensiale onderwys, d.w.s. adresse van die verskillende skole wat besoek kan word, toegangsreëls, feeie, kursusse, duur van die kursusse, ens.
- (2). Waar die kursusse van die verskillende skole heen lei; t.w. hoërskole na die professies, handelskole na die klerikale poste in die handel, ens.

3. Moontlike /....

(3) Moontlikhede van gevorderde studies in die gekose rigtings.

(4) Moontlikhede van die arbeidsmark in die gekose rigtings.

(5) Bevorderingsmoontlikhede van die gekose rigting.

(6) Persoonlikheidskwalifikasies vir die beroepsvoor- en nadale verbonde daarvan.

Nadat min of meer met sekerheid bepaal is watter rigting die kind wil studeer kan die onderhoud met die ouer gereel word en indien eenstemmigheid oor die saak bereik is moet daarna soveel informasie as moontlik tot die beschikking van die kind gestel word in verband met die aansoek tot die skool ons. 'n Bepaalde leser vir elke kind waarin die informasie versamel word deur homself moet as die permanente eiendom van die kind beskou word en hy moet, nadat hy die skool verlaat het, toegelaat word om dit te behou vir naslaandoeleindes.

f. Die Psigotegniese toetse:-

Die groot gebrek van bestaande groeps-psigologiese toetse van Wilcocks is dat dit alleen die intelligensie van kinders kan bepaal tussen 10 en 16 jaar. Daar bestaan 'n individuele skaal deur Fick opgestel van 3-20 jaar. Die toepassing daarvan neem egter baie tyd in beslag en gevvolglik is dit onprakties om dit in die laerskool op groot skaal toe te pas. Daar moet dus nog navorsing in die verband gedoen word, veral met die oog op standardisering van groeptoetse tussen die skoolleuderdamme 6 en 10 jaar.

3. OPSUMMING:-

Die algemene funksie van die onderwys lei daar toe dat die onderwys groot moontlikhede skep vir die toepassing van beroepsleiding. Hierdie dra die laerskool by deur dat dit die onderwys integreer en die kind daardeur psigologiese kan bestudeer. Die organisasie van die laerskool verleen sigself tot die insameling van persoonlike data in verband met die leerling. Teen die einde van die /.....

de van die laerskool loopbaan behoort die kind geklassifiseer te word vir differensieële onderwys. Beroepsleiding aan die kind moet daarop gemik wees om vertroud te raak met die tipe van sekondêre onderwys wat hy behoort te volg. Vir die behoorlike administrering van hierdie kennis is dit noodsaaklik dat individuele verslagkaarte aanghou word. Hierdie stelsel is reeds in swang in die Transvaal en bied dus geleentheid aan vir nadere studie. Die ervaring het getoon dat sekere wysigings in die bestaande verslagkaarte aangebring behoort te word. Kontrole is ook nodig oor die raad wat hoofde van laerskole aan leerlinge en ouers bedien.

In verband met die klassifikasie van die leerlinge word daar te-veel van die I.K. gemaak. Daar is baie ander faktore wat in aanmerking geneem moet word.

Daar is geen bepaalde opgeleide personeel nodig vir die organisasie van die beroepsleiding aan laerskole nie. Die gebrek kan aangevul word deur in-diens kursusse te organiseer. Wat die laerskool betref bly dit wenslik dat die werk hoofsaaklik deur die hoof gedoen word.

Daar is geen behoorlike groepsgestandardiseerde psigotegniese toetse vir laerskoolkinders nie. By die bestudering van die kinders oor 'n lang periode kan die gebrek aangeval word deur navorsing.

BIBLIOGRAFIE.

I. OUTEURS:-

- Allan F.L. Practice in Vocational Guidance. McGraw Hill Book Coy. Inc. N.Y. 1927.
- Ballard P.B. The New Examiner. Hodder & Steoughton London. 1937.
- Brewer J.M. The Vocational Guidance Movement MacMillan Coy. N.Y. 1918.
- Brewer J.H. Education as Guidance. MacMillan Coy. N.Y. 1932.
- Burt C. Mental and Scholastic Tests. King. London 1933.
- Densmore A.G.P. Elements of Vocational Guidance. Maskew Miller Kaapstad. Ongedateerd.
- Myers G.E. Principles & Techniques of Vocational Guidance. McGraw Hill Book Coy. Inc. N.Y. 1941.
- Prinsloo M.J. Beroepskeusevoortiging deur Skool en Jeugraad. Herald Rotchefstroom 1935.
- Works G.H. & Leaser S.O. Total American Today. Chicago Press. Illinois 1943.

II. TYDROFSKrifte:-

Onderwysblad. 1943, 1944 en 1945.